

Fundación Luis Vives

Fundación Luis Vives
Plaza de Oriente, 7 - Bajo izqda.
28013 Madrid
Tel.: 915 400 878
Fax: 915 419 052
E-mail: luisvives@fundacionluisvives.org
Web: www.fundacionluisvives.org

2010
Año Europeo
de Lucha contra
la Pobreza y
la Exclusión Social

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE SANIDAD Y POLÍTICA SOCIAL

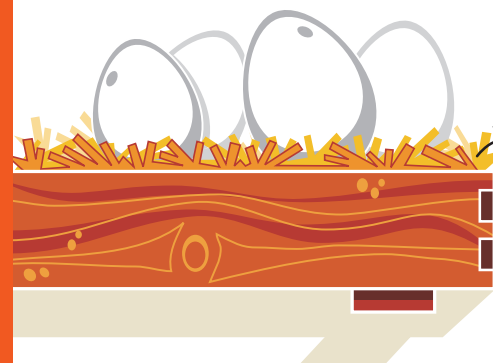
OBRA SOCIAL CAIXA GALICIA

MINIMCOMUNICACIÓN

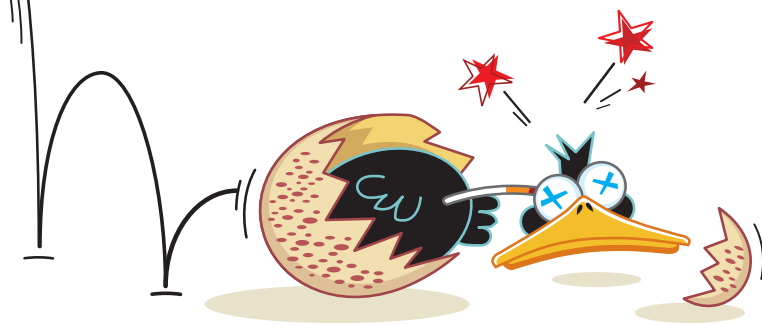
Depòsit legal: M-14176-2010

Davant de la pobresa i l'exclusió social què hi puc fer, jo?

Sóc
Súper Integro Actuo,
l'heroi de la inclusió
social

Fundación Luis Vives

La present publicació està finançada en el marc del Programa de la Comunitat Europea per a l'Ocupació i la Solidaritat Social (2007-2013). El programa està gestionat per la Direcció General d'Ocupació, Afers Socials i Igualtat d'Oportunitats de la Comissió Europea. Va ser creat per contribuir a l'assoliment dels objectius de la Unió Europea en matèria d'ocupació i afers socials, segons s'estableix en l'Agenda Social, i, d'aquesta manera, contribuir a assolir els objectius de l'Estratègia de Lisboa en aquests àmbits.

El Programa septennal està destinat a totes les parts interessades que puguin contribuir a donar forma a una legislació i unes polítiques socials i d'ocupació adequades i efectives en els vint-i-set estats membres de la UE, els països de l'AELC-EEE i els països candidats i precandidats a l'adhesió a la UE.

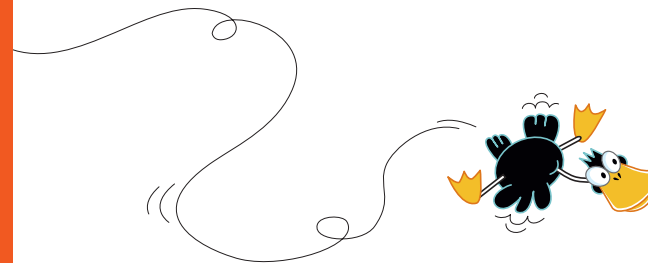
La missió del programa PROGRESS és enfortir la contribució de la UE per donar suport als compromisos i els esforços dels estats membres adreçats a crear més i millors ocupacions, així com a formar una societat més cohesionada. En aquest sentit, PROGRESS servirà per assolir els objectius següents:

- Oferir una anàlisi i un assessorament polític sobre les àrees d'activitat de PROGRESS;
- Supervisar i informar sobre l'aplicació de la legislació i les polítiques comunitàries en les àrees d'activitat de PROGRESS;
- Promoure la transferència, l'aprenentatge i el suport de polítiques entre els estats membres pel que fa als objectius i les prioritats comunitàries; i
- Divulgar els punts de vista de les parts interessades, així com de la societat en general.

Per a més informació sobre el tema, consulteu:
http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html.

Autora: **Lorena Álvarez de Sotomayor**.
Idea Creativa de Súper Integro Actuo:
Miss Boule.
Any d'Edició: 2010.

En totes les societats hi ha cignes, ànecs i superherois. Tu què vols ser?

Benvolgut lector o lectora,

Em dic Integro Actuo i sóc l'heroi de la inclusió social, tot i que he de reconèixer que sóc un heroi una mica atípic, ja que no tinc superpoders, sinó que la meua força rau en el canvi.

Per estrany que sembli, fins fa poc jo era un cigne, com la meua família, els meus amics i amigues i la majoria de la gent que m'envoltava, però la meua vida va canviar quan el meu millor amic es va començar a transformar i va esdevenir un ànec.

No va ser res gens sobtat, va caldre cert temps, però l'inici de la mutació va coincidir amb una sèrie d'esdeveniments que van marcar la seua vida: va tenir greus problemes familiars, cosa que el va fer caure en una

depressió i perdre la feina. Estava tan trist que no volia parlar amb ningú i es passava el dia tancat en si mateix. Tot i que aquesta situació ens preocupava molt, pensàvem que se'n sortiria, fins que finalment el seu aspecte exterior ens va mostrar que el canvi era molt més profund del que creïem.

Això em va fer replantejar les coses. Fins aquell moment mai no m'havia parat a pensar en el perquè del fet que la majoria de la societat

estigués integrada per cignes i uns quants fossin ànecs. Crec que sempre havia donat per fet que es tractava d'una qüestió de naixement, fins que li va passar al meu amic.

Vaig començar a observar i em vaig adonar que hi ha una diferència fonamental entre les dues espècies que va més enllà del nostre aspecte. Mentre que els cignes, a través del nostre dia a dia, la nostra formació, ocupació i gaudi del temps lliure, participem de la societat i ajudem a la seva construcció, els ànecs se'n queden fora per diferents motius: físics, psicològics, educatius, econòmics...

Per exemple, alguns tenen l'entrada restringida en comerços i llocs d'oci ja que, per les seves característiques físiques, no poden salvar el graó d'accés o no poden veure les imatges que s'hi projecten, per la qual cosa cada vegada que els seus amics cignes queden per anar a dinar o comenten una pel·lícula que han vist, ells en resten automàticament exclosos.

D'altres, en procedir de països llunyans i toparse amb la barrera lingüística, cultural o ideològica dels qui ja som aquí, queden fora del mercat laboral i de les relacions socials.

Quan em vaig adonar de totes aquestes coses i de moltes altres, em vaig començar a sentir aclaparat. No sabia si la mutació seria quelcom definitiu i per descomptat no volia que el meu amic quedés exclòs per sempre.

Vaig començar a investigar i amb gran goig vaig descobrir que amb afany podem canviar les coses per nosaltres mateixos en el dia a dia, sense haver de recórrer a grans accions ni haver d'anar massa lluny.

Quan vaig començar a lluitar, jo també vaig experimentar un canvi: vaig esdevenir un Superheroi. Per això, vull compartir amb tu les claus que van provocar aquesta transformació.

Ara et toca a tu.
Vols ser el proper heroi o la propera heroïna de la inclusió social?

Davant de la pobresa i l'exclusió social
què hi puc fer, jo?

A casa

Per poder construir cal anar pas a pas i començar per canviar les coses en l'àmbit que tenim més a prop. Per això, les meves primeres accions a favor de la inclusió social han estat amb la meva família. En començar a analitzar la relació amb el meu entorn m'he adonat que he de modificar moltes actituds...

Educació dels més petits: germans, germanes, fills, filles...

La família és un factor molt important a l'hora de formar la personalitat i els valors que s'adoptaran de cara a un futur. Com podem pretendre que els nostres fills i les nostres filles siguin superherois o superheroïnes de la inclusió social si no els ho hem inculcat abans?

He observat que els nens interioritzen tot el que els envolta i qualsevol comentari que escoltin se'ls pot quedar gravat i adoptar-lo com a propi sense saber ni tan sols el que significa realment.

Són el futur vers una societat que aposti pel respecte i la igualtat d'oportunitats de tots els seus membres. Per això, la seva formació en valors és fonamental. Hem de despertar el seu interès pel coneixement, aclarir els seus dubtes i ensenyar-los no només amb paraules sinó també a través dels nostres actes:

- La importància de *la lluita contra les barreres ideològiques (homofòbia, xenofòbia, racisme, masclisme, autoritarisme, discriminació...) i arquitectòniques (accessibilitat per a persones amb discapacitat).*
- La igualtat. *Demostra'ls que les parelles prenen les decisions de manera conjunta i que les tasques de la llar s'han de realitzar de forma equitativa.*
- El respecte envers els altres: *la gent gran, els qui pertanyen a una altra cultura o una altra ètnia, els qui tenen una discapacitat física o mental, els qui pensen diferent...*
- La solidaritat. *Ensenya'ls a valorar el que tenen i a compartir.*
- El consum responsable i el reciclatge. *No permetis que malmetin, que llencin el menjar ni que visquin envoltats de joguines i capritxos.*

Lluiteu contra les barreres ideològiques, per la igualtat, el respecte, la solidaritat...

Respecte envers les persones grans: pares, mares, avis, àvies...

Porto un ritme de vida tan frenètic que de vegades no tinc temps per escoltar la gent gran que m'és propera, per atendre les seves necessitats o per mostrar-los com en són d'importants per a mi. I encara més, fins i tot sense adonar-me'n he arribat a pensar que la seva mentalitat s'ha quedat desfasada i que, per tant, la seva opinió no té valor ja que no s'ajusta a la realitat actual.

Per sort, m'he adonat a temps que, abans que jo, hi van ser ells i, per això, tenen molta més experiència de la vida i que, quan era petit i no em podia valer per mi mateix, es van fer càrrec de mi i em van cuidar.

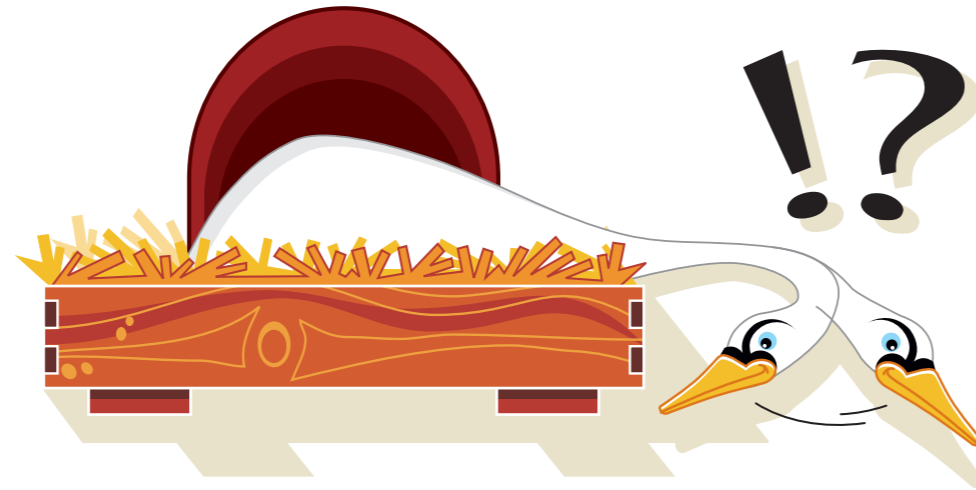
Ara són ells qui ens necessiten. No podem abandonar-los. Hem de tornar-los l'atenció i les cures que ens han donat en el passat.

Dedica part del teu temps diari a escoltar-los, sol·licita a la teva Comunitat Autònoma ser el seu cuidador personal i si, per la teva feina, no els pots donar les cures que es mereixen, posat' en contacte amb un treballador social, sol·licita ajuda domiciliària o busca un centre de dia o una residència que s'ajusti a les seves necessitats.

Davant de la pobresa i l'exclusió social
què hi puc fer, jo?

A la meva comunitat
de veïns

Segurament, si comences a fixar-te t'adonaràs que alguns dels teus propis veïns són ànecs o s'hi han transformat.

Aquesta mutació pot estar causada, per exemple, al fet que, per l'edat, un accident o una malaltia hagin perdut la mobilitat i ja no puguin sortir al carrer sense l'ajuda d'algú o fins i tot necessitin una cadira de rodes o un caminador per poder desplaçar-se.

També es pot donar el cas que, sota l'aparença d'una existència normal, darrere les parets s'amagui un maltractament físic o psicològic o una persona que estigui sola i no es pugui valer per si mateixa.

No et mantinguis al marge. Analitza les necessitats de la teva comunitat i proposa solucions: una rampa d'accés, un ascensor en Braille, llums d'emergència, una denúncia a temps o simplement una mica d'atenció.

Davant de la pobresa i l'exclusió social
què hi puc fer, jo?

CINEMA

TAQUILLA

Al meu barri

Vaja, ja em quedo
sense veure la pel·lícula

Et llançaré una de les preguntes que em vaig plantejar quan vaig començar a investigar el perquè dels ànecs i els oignes: "El meu barri compleix amb els requisits fonamentals que assegurin una convivència integrada?"

Per comprovar-ho em vaig fixar en els següents aspectes:

Accés a l'educació i la formació

És fàcil l'accés a una educació bàsica i una formació professional gratuïtes que assegurin que ningú no resti fora de la societat i que totes les persones puguin competir en igualtat de condicions?

Dóna suport la creació de centres públics de formació professional per a aturats i persones amb discapacitat, proposa en el teu centre cultural que s'imparteixin classes de llenguatge de signes i d'espanyol per a immigrants, així com cursos d'informàtica i navegació per Internet...

Cura de nens i grans

El teu barri compta amb una guarderia i amb una residència o un centre públic per a gent gran?

Si no és així, uneix-te als teus veïns i veïnes per promoure la seva creació i si ja existeixen fes que es comprovi de forma periòdica l'estat en què es troben.

Infraestructures

No tothom té la mateixa edat ni les mateixes característiques físiques. El teu veïnat és accessible?

Et proposo un exercici que et mostrarà moltes coses que probablement abans et passaven inadvertides.

A partir d'ara, quan passegis pels teus carrers fixa't en l'altura de les voreres, en si hi ha cotxes aparcats en els passos de zebra, en si tots els semàfors emeten un so diferent cada vegada que s'obre o es tanca el pas als vianants i en si hi ha rajoles soltes que belluguin o relleus que puguin provocar caigudes.

Observa quants cinemes, teatres, museus, comerços, restaurants i hotels són accessibles per a persones que vagin amb cadira de rodes, cotxets per a bebès o persones grans amb mobilitat reduïda, i si les rampes instal·lades en autobusos i locals són aptes o el més probable és que en utilitzar-les surtin projectats.

També pots comprovar la neteja i seguretat dels jocs que hi ha instal·lats en els parcs infantils.

Quan hagis fet tot això, segurament veuràs les coses d'una altra manera. No et quedis amb els braços plegats. *Comparteix amb el teu Ajuntament el que s'ha de canviar perquè hi posi les solucions adequades.*

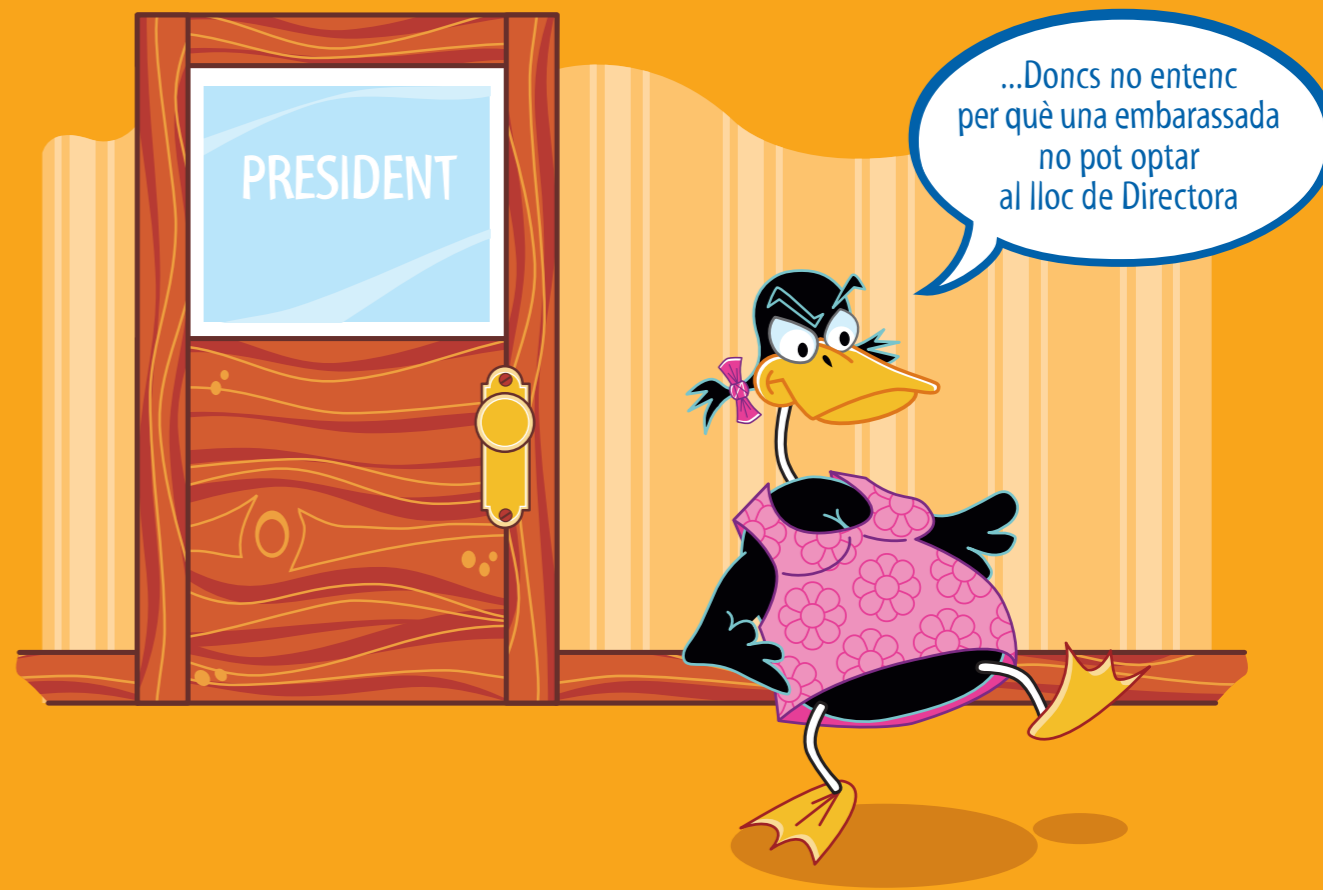
Però amb això no n'hi ha prou, també has de reflexionar bé què és el que fas perquè el teu barri sigui accessible. No serveix de res comptar amb les infraestructures adequades si no mostrem les actituds cíviques necessàries.

No aparquis als passos per a vianants ni a les places reservades per a vehicles especials, si reformes el teu negoci assegura't que compti amb una rampa d'accés o un ascensor, ofereix la teva ajuda, no t'impacientis amb els qui caminen més a poc a poc que tu i cedeix el pas i el seient a les persones grans, les embarassades o els qui tenen alguna discapacitat.

Amb una mica d'esforç pots aconseguir que el teu barri esdevingui un model a seguir. Mobilitza't i mobilitza per aconseguir-ho!

Davant de la pobresa i l'exclusió social
què hi puc fer, jo?

A la meva feina

L'aplicació d'unes normes bàsiques de respecte i convivència, tant per part de la persona responsable com de la plantilla, és un factor imprescindible per crear un ambient de treball saludable. Però escoltant les notícies m'he adonat que lamentablement no sempre és així, per això és important que ens aturem un moment i analitzem si estem afavorint la integració a la nostra empresa.

Com a responsable

Poses en pràctica la Responsabilitat Social Empresarial (RSE)?

Per respondre a aquesta pregunta, primer has d'analitzar una sèrie de qüestions:

- A l'hora de la contractació, et bases només en les capacitats del candidat o també hi influeixen altres variables?
- Si la teva empresa compta amb més de 50 empleats, compleixes el percentatge del 2% implementat per llei de treballadors amb discapacitat a la teva plantilla?
- Estableixes remuneracions dignes? I els treballadors que realitzen les mateixes tasques perceben un salari diferent en funció del sexe al qual pertanyin?
- Què passa quan una de les teves treballadores es queda embarassada?
- Respectes el permís de maternitat i paternitat? I les baixes mèdiques?
- Assegures una conciliació de la vida personal i laboral per a tota la teva plantilla? Remunereres les hores extraordinàries?
- Els proporciones un ambient saludable?

Com a integrant de la plantilla

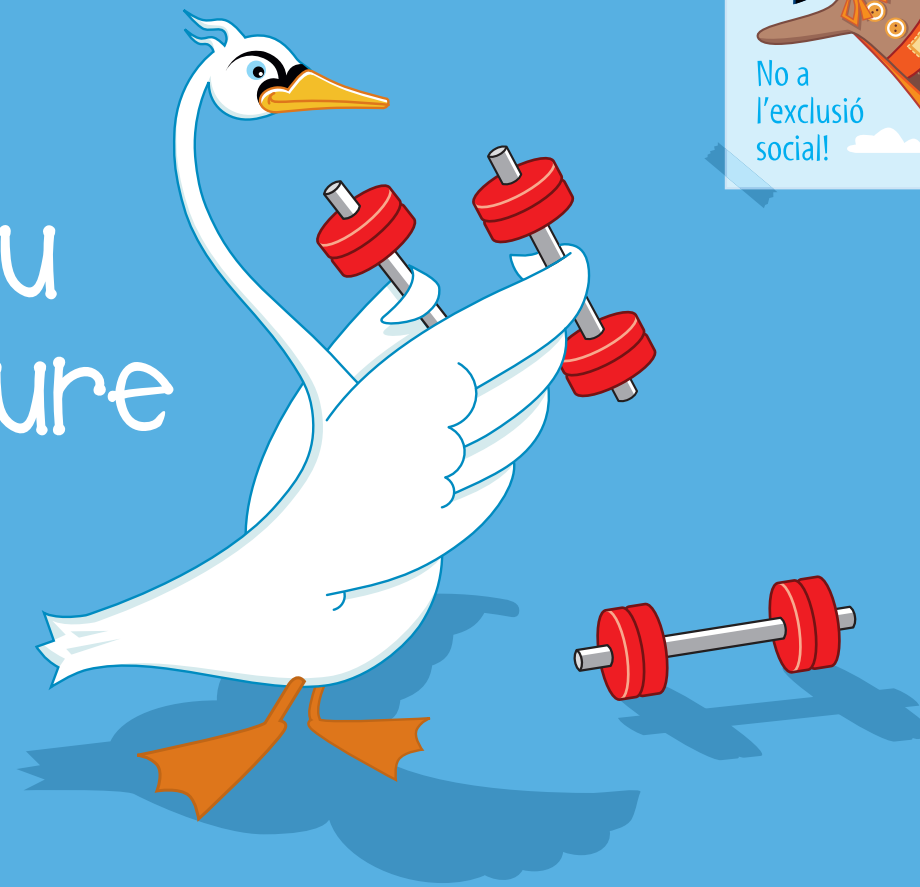
M'he adonat que de vegades ens és inevitable establir rols i encasellar els nostres companys. Fins i tot arribem a avaluar la seva feina, qüestionar la seva professionalitat i desenvolupar lluites de poder que l'única cosa que aconsegueixen és crear un ambient tens i competitiu en comptes de plantejar-nos, per exemple, si el nostre lloc de treball està adaptat per als empleats que tenen alguna discapacitat física.

No discriminis els teus companys pel seu origen, les seves capacitats físiques i psíquiques, la seva orientació sexual o les seves creences religioses. Segur que pots aprendre una mica d'ells o ensenyar-los coses.

El repartiment de tasques i la col·laboració faciliten la feina, així com el fet de conèixer una mica més de prop aquells amb els quals passes gran part del teu dia per a poder-los ajudar en funció de les seves necessitats concretes.

Davant de la pobresa i l'exclusió social
què hi puc fer, jo?

En el meu
temps lliure

En el meu temps lliure

Informa't

Després d'haver estat observant d'on prové i a què es deu la discriminació, m'he adonat que gran part del rebuig davant d'algunes situacions i col·lectius rau en la desinformació i l'acceptació de rols i clixés tradicionalment difosos.

És important que abans d'opinar sobre alguna cosa que desconeixes o descartar-la t'informis de primera mà, trenquis les barreres i t'acostis a comprovar les coses per tu mateix-a. Interessa't per altres cultures, visita les cases d'altres països que hi ha a la teva ciutat, apunta't a les seves activitats, projeccions, festivals... A part d'enriquir-te i d'obrir la teva mentalitat, segur que canvis d'opinió respecte a moltes coses.

Sensibilitza

Comparteix el que has après amb les persones del teu entorn, mostra'ls l'altra realitat.

Consumeix de manera responsable

Abans, quan anava a una botiga, si m'agradava alguna cosa i m'ho podia permetre m'ho comprava sense que se'm passés ni un segon pel cap l'esforç de creació que hi podia haver al darrere d'aquest producte ni si s'havien respectat els drets dels qui l'havien conreat o elaborat.

Després em vaig assabentar del percentatge que perceben els agricultors i ramaders per cada quilo de fruita i de verdura o per cada litre de llet, les condicions inhumanes en les quals adults i nens elaboren roba i sabatilles per a cadenes de moda i prestigioses marques i la contaminació ambiental que es desprèn en molts d'aquests processos.

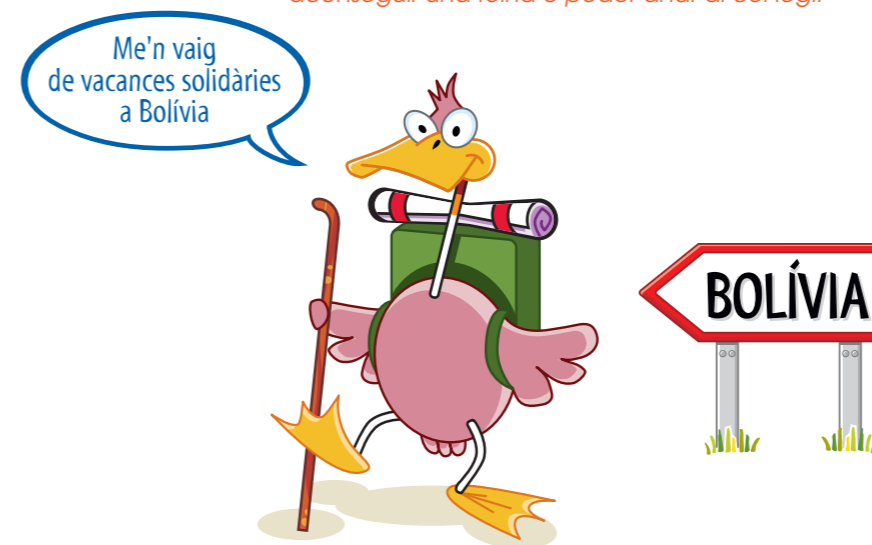
Ara, abans de comprar, m'informo.

Saps què són les empreses d'inserció? Coneixes les botigues de comerç just? Has tastat mai algun producte procedent de l'agricultura ecològica?

Col·labora amb les campanyes solidàries

Amb el pas dels anys, he anat acumulant roba, calçat, material escolar i joguines que ja no utilitzo tot i que es mantenen en bon estat. No em serveix de res tenir-ho tot en un calaix, ocupant espai i acumulant pols.

El reciclatge solidari és la millor opció. Tu guanyes espai i per a les persones que ho reben pot suposar aconseguir una feina o poder anar al col·legi.

Fes voluntariat

M'ha sorprès molt el descobrir la gran varietat de tipus de voluntariat que es poden exercir. Ja no només en funció dels col·lectius als quals es pretengui donar suport sinó en les formes tan diverses en què el pots donar.

Siguis com siguis i disposis del temps de què disposis, sempre trobaràs almenys un tipus de voluntariat fet a la teva mida.

- Amb temps lliure: el voluntariat més tradicional. Hi ha centenars de col·lectius a la teva ciutat amb els quals pots col·laborar de diferents maneres.
- Sense gens de temps: el voluntariat a través d'Internet. Seleccions les tasques en funció de les teves habilitats i les realitzes a través del teu ordinador en un temps que pot oscil·lar entre els 15 i els 120 minuts.
- Amb interès per sortir de la rutina i conèixer altres països: rai-lis i vacances solidàries. Pots llançar-te a l'aventura i buscar patrocinadors o dedicar part de les teves vacances a col·laborar en algun dels projectes de cooperació internacional endegats per diverses ONG en diferents països d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina.

Internet és una eina molt útil per trobar directoris d'ofertes i entitats amb les quals es pot col·laborar a Espanya i a l'estranger.